

Izbeja, izvzemli pondeljek, vsak dan zjutraj. Uredništvo: ulica ...

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglas se računajo v ...

Pisentijev govor v Vidmu

Pretekli petek se je otvoril v Vidmu poročinski tečaj za slovenske učitelje. Otvoril ga je poslanec Pisenti z govorom, katerega glavne misli smo objavili že včeraj.

Laž je, kar pravi slovensko časopisje in tisti, ki bi hotel veljati za voditelje Slovanov v Italiji, da vlada zatira drugorodce. Vlada le izvaja zakone. Vlada hoče dalje, da se Slovani stopijo z Italijani v eno, in sicer iz ljubezni do drugorodcev.

Edini odgovor, dostojen Pisentijeve teorije in njegove drznosti, je dobil ta veliki obmejni prijatelj Slovanov na licu mesta samem. Učiteljji so mu namreč burno ploskali. Na slična izjavljanja je edini umesten odgovor — odobravanje. Poslanec Wilfan je v Bernu prvi stisnil roko poslancu Di Stefanu, ki je trdil, da se narodnim manjšinam v Italiji godi bolje nego v katerikoli drugi državi.

Kljub temu se hočemo premagovati in ostati, vsaj v kolikor bomo mogli, pri resnem razpravljanju. Mi smo globoko prepričani o vneti ljubezni g. Pisentija do italijanske narodnosti in italijanske kulture.

In neverjetna logika, ki jo je uporabljal poslanec Pisenti v svojem videmskem govoru od preteklega petka, nas spravo vsega, kar smo ravnokar omenili, nepremagljivo silo, da postavimo g. poslancu odkrito vprašanje, ali res smatra slovenske učitelje iz Julijske Krajine in vse naše ljudstvo za tako neumne, da se nas lahko pita s takimi gorostasnimi argumenti, s kakršnimi je govoril v Vidmu od pred našimi učitelji in z namenom, da ga sliši tudi vse naše ljudstvo, posebno še njegovi vodilni politiki in častnikarji?

Ako bi bilo temu tako, naj bo g. poslanec prepričan, da niso tepci ne naši učitelji ne naše ljudstvo in njegovi voditelji. Pa tudi Arabci nismo, a menda bi si resen politik ne smel upati niti Arabcev pitati s tako politično hrano. Da sloni politika raznarodovanja — uradno priznanega raznarodovanja, g. Pisentij — na ljubezni in enakosti novih državljanov s starimi, da bomo temu primikovali, morate, g. Pisenti, postaviti na glavo tudi nas, kakor ste postavili gospo logiko. Do sedaj pa stojimo mi, hvala Bogu, na nogah.

Gospod poslanec Pisenti je bil v svoji zadnji videmski pozi podoben onemu groznemu grofu iz starih pokrajín, katerega se naši kmetje tako strašno bojijo. Vsi bomo prišli pod grofa — pravijo! Upajmo, da ostane ta grof le imaginaren, toda če bi res prišel k nam, bi nam ravno tako pridigal. Rekel bi:

«Vi kmetje, samostojni gospodarji, dobro bi bilo da postanete vsi enaki. To dosežete, ako postanem jaz vaš gospodar in v moji koloni. Kaj zato, če ne boste več gospodarji, enakost je več vredna ko vse drugo. Če pa nočete zlepa, bom pa nasilno odstranil ono umetno pregrajo, ki so jo po-

Stavili med Italijane in Slovane vaši politikanti!

Navedli smo to primero, da bo lahko razumel Pisentijevo teorijo tudi zadnji naš kmetič. Prav isto zahteva obmejni politik Pisenti od našega ljudstva v narodnostnem in kulturnem oziru. Ne g. Pisenti-ju, temveč vsem tistim, ki bi nam hoteli predstaviti njegove besede kot resno in solidno blago, odgovorjamo ponovno, da odločno odklanjamo tako «enakost» in da bomo z vsemi močmi gradili in vzdrževali pregrajo — ne med italijanskim in slovenskim življenjem — temveč našo življenjsko pregrajo, ki naj loči naše ljudstvo od narodne smrti. Da pa branimo res le svoje golo narodno in kulturno življenje, kličemo za pričo samega naučnega ministra Casati-ja in naše poslance, ki so ga nedavno obiskali.

In končno obrekovanje Italije?! Mislimo, da se Italija ne more bolj obrekovati in sramotiti nego z govori te vrste. Mi smo o tem na eni strani tako globoko prepričani, na drugi pa smo tako protivo vsakemu obrekovanju Italije, da je naša iskrena želja, da bi Pisentijev govor ostal doma in da bi nikakor ne postal znan preko mej naše dežele.

Edini odgovor, dostojen Pisentijeve teorije in njegove drznosti, je dobil ta veliki obmejni prijatelj Slovanov na licu mesta samem. Učiteljji so mu namreč burno ploskali. Na slična izjavljanja je edini umesten odgovor — odobravanje. Poslanec Wilfan je v Bernu prvi stisnil roko poslancu Di Stefanu, ki je trdil, da se narodnim manjšinam v Italiji godi bolje nego v katerikoli drugi državi. In trdil je to, potem ko je bil minister Casati že izrekel ono znano smrtno obsodbo. Bernska konferenca je seveda takoj razumela pomen tega čina vjudnosti.

Tudi mi se pridružujemo ploskanju in odobravanju naših učiteljev v Vidmu.

Mussolini ob mrtvaškem odru Casalinija

Raztelesenje trupla - Morilec je bil ... RIM, 13. Od jutra do 10. ure je obiskalo mrtvašnico, kjer počiva truplo poslance Casalinija, mnogo politikov in drugih uglednih osebnosti. Ob 10.15 je bil dostop v mrtvašnico zabranjen, ker so truplo prenesli v bolnišnico, kjer je bilo razteleseno. Nato so truplo zopet prenesli v mrtvašnico.

Ob 15.30 je stopil v mrtvašnico ministrski predsednik Mussolini v spremstvu državnega podtajnika on. Suardo. Ministrski predsednik se je pomudil nekaj časa pri krsti, nakar se je podpisal v knjigo obiskovalcev ter odšel. Nato je obiskal še Casalinijevo ženo. Pogreb se bo vršil v pondeljek ob 15. uri.

Bojevniki so nameravali manifestirati v poklon Mussoliniju. Ministrski predsednik pa je po rimskem fašistovskem krožku izrazil željo, naj bojevniki opustijo manifestiranje.

Armando Casalinij žrtve pjanca MILAN, 13. Današnji «Corriere della Sera» prinaša nekaj zanimivih podrobnosti iz življenja morilca fašistovskega poslance Casalinija. Morilec Giovanni Corvi je bil sprejet v službo pred 14 meseci kot čuvaj vile v ulici Monte Mario, katero so tedaj komaj pričeli graditi na stroške g. Cesare Pozzi. Ko je bila vila dokončana ga je Pozzi odpustil. Corvi je nato našel službo kot zidar pri stavbenem podjetju Alberto Ceccarelli, ki je gradil neko hišo v bližini Pozzijeve vile, v kateri se je nastanil poslanec Casalinij.

G. Pozzi je izjavil dopisniku lista «Corriere della Sera», da je Corvi živel v do'rih odnosih s Casalinijevimi. Se ko je bil v službi pri Ceccarelliju je zelo pogosto obiskoval Casalinijevo in je pri tem zanesljivo tudi delo. Ko je bil čuvaj Pozzijeve vile, je večkrat čakal poslance Casalinija, da mu je odprl vrata. Še pred par dnevi je Corvi prišel k Pozzijevi ženi ter ji zagrozil, da bo vse umoril, ker so ga vedno izrabljali. Ko je Pozzi za to izvedel, je Corvija poiskal ter ga oklofutal. Corvi se je izgovarjal, da je bil takrat pijan, ko je grozil Pozzijevi ženi. Sploh je bil Corvi pijanec; delo je tako zanemarjal, da ga je moral Ceccarelli odpustiti. Corvi je Ceccarelliju grozil, da se bo za to maščeval. Kmalu je Corvi nastopil novo službo kot čuvaj v neki bližnji tovarni.

V terek je Corvi skoro s silo vdrl v Casalinijevo stanovanje ter vpil, da bo umoril Pozzijevo ženo in otroka, ker mu nista hotela darovati nekega psa, ki je stražil vilo. Bržkone je Corvi že tedaj iskal poslance Casalinija, ki pa je bil odsoten. Casalinijeva žena ga je komaj odpravila iz hiše.

Pred nekoliko dnevi je hotel Corvi odpeljati iz hleva g. Pozzija konja; ko so ga pri tem zasačili, je čisto mirno rekel, da bi konja rabil, da bi lahko utekel, ko bo ubil nekaj fašistov.

Corvi je kupil revolver dan pred umorom pri nekem puškarku v Rimu za 108 lir; plačal je samo 95 lir in obljubil, da prinese naslednjega dne ostali denar.

Corvi je sedaj zaprt v znani ječi «Regina Coeli». Morilec se zelo čudno vede in na vprašanja preiskovalnega sodnika sploh ne odgovarja.

POTRES NA VZHODU

FAENZA, 13. Potresni aparati so zaznamovali danes ob 15.40 sunek potresa, ki se je moral najbrže pojaviti v Kavkazu ali pa v Anatoliji. Potresni sunek je bil tako silen, da so se aparati pokvarili.

Seja ministrskega sveta

Federzoni poroča o notranjem položaju Raztegnitev il. zakonodaje na Reko

RIM, 13. Dopoldne ob 10. uri se je sestal ministrski svet. Navzočni so bili vsi ministri. Notranji minister on. Federzoni je poročal o notranjem položaju, ki je nastal po umoru fašistovskega poslance Casalinija. Umor je vzbudil v javnem mnenju velik odpor; toda krajevna oblastva so izdala stroga navodila in tudi fašisti so se pokazali disciplinirane, tako da bo javni red takoj vzpostavljen, kakor hitro poleže razburjenost, ki jo je povzročila vest o umoru.

Nato je ministrski svet razpravljal o konsularnem dogovoru med Italijo in Čehoslovasko, ki je bil sklenjen v Rimu 1. marca 1924. Dalje je ministrski svet potrdil več zakonskih omejitev glede kolonij.

Osnutek za odlok-zakon, s katerim se raztegnejo na Reko vse zakonske določbe glede tiska, je bil sprejet. Tudi zakon v nadzorovanju kinematografskih del se raztegne na Reko. Na predlog svetovnega ministra Casati-ja je ministrski svet sklenil, da se tudi srednje šole v kvarnerski pokrajini preustrojijo po italijanskem kopitu. Srednješolci iz kvarnerske bodo oproščeni šolskih pristojbin in bodo tako uživali iste ugodnosti kakor dijaki iz Zadra in ostale Dalmacije.

Seja se je zaključila ob 13.15; prihodnja seja v pondeljek ob 10. uri.

Kongres arditov v Rimu

RIM, 13. Državna zveza italijanskih arditov poroča: Jutri 14. t. m. ob 11. uri predpoldne se vrši tretji državni kongres arditске zveze. Vsi zastopniki in zastavonoše z zastavami se snidejo ob 10.30 predpoldne na trgu Kapitol. Udeleženci morajo priti v civilni obleki in z odlokanji. Ob 15. uri se odprvi kongres v dvorani Corronni palače Filippini.

STAVKA DUNAJSKIH KOVINARJEV

Prizadevanja za njeno omejitvev

DUNAJ, 12. Kakor se je splošno pričakovalo, so kovinarji včeraj proglasili stavko, ki je bila ob 10. uri naznanjena s piskanjem sirene dunajskih tovarnic. Delavnice so se izpraznile brez incidentov, omeniti bi bilo le spopad med socialisti in komunisti, ki so razdeljevali manifeste Tretje internacionalne proti sindikatom, ter napad na dva inženirja. Socialistični pazniki so vzpostavili red. Prvi poizkusi za začetek pogajanj med prizadetima strankama so ostali brez uspeha in bo treba za nadaljnje korake počakati na kancelarja Seipela, ki se ima povrniti v pondeljek iz Zeneve.

Zdi se pa, da ne bo mogla stavka trajati dolgo časa, ko izjavljajo sindikati sami, da bodo razpoložljivi fondi zadostovali za vzdrževanje 120.000 stavkajočih za komaj teden dni.

Kakor poroča «Neue Freie Presse», se je danes ob 15. vršil drugi pogovor med predsednikom Zveze industrijalcev in zastopnikom kovinarskega združenja, poslancem Domesom. Tu je šlo pred vsem za to, da se dobi podlaga za nadaljnja pogajanja, in se je moglo ugotoviti, da hočeta obe sporni stranki ostati v medsebojni zvezi. Merodajni krogi se trudijo, da se ne bi stavka razširila tudi na deželo, oziroma da se ne bi pridružile stavkajočim še druge kategorije delavcev, ker simpatizirajo s to borbo kovinarjev posebno nastavljeni dunajskih elektranj, ki bi v slučaju potrebe menda potegnili s stavkajočimi, kar bi položaj zelo poslabšalo.

V Rusiji ni nemirov

MOSKVA, 13. Tiskovni urad urad komisarjata objavlja: Nekateri inozemski listi so priobčili vesti o vstaji v Georgiji in o nemirih v Leningradu in Saratovu. Te vesti, ki prihajajo iz krogov protivojskih izseljencev, so popolnoma izmišljene.

Vseruski sestanek rektorjev

MOSKVA, 13. Dne 21. septembra se vrši v Moskvi vseruski kongres rektorjev ruskih visokih šol, na katerem bodo razpravljali o uspehih visokih šol v sovjetski republiki, kakor tudi o omejitvi števila visokošolcev in finančnem položaju ruskih visokih šol. Poleg tega se bo reševala cela vrsta vprašanj, ki se nanašajo na strokovni in pravni položaj absolventov ruskih visokih šol.

Vstaja na Portugalskem udušana

Direktorij radikalne stranke v zaporu

LISABON, 13. Vlada je gospodar položaja. Čete, ki so zasledile trgovsko zbornico, so se povrnilo v vojašnice. Ustaji, ki so se utaborili v carinarnici, so zbežali. V mestu vlada zopet mir. Med aretiranci je veliko število častnikov, podčastnikov in mornarjev.

Vlada je dala aretirati tudi člane direktorija radikalne stranke.

NOVA VLADA V CHILE

SANTIAGO-CHILE, 13. Vladni odbor je sklenil, da sprejme demisijsko predsednika republike Alessandrija. Novo ministrstvo je bilo danes sestavljeno in sicer tako-le: Notranje zadeve Alkibiad Roldan; zunanje zadeve Karl Alduante; vojna admiral Gomez Carreno; pravosodstvo Gregor Aimunatagai Munoz; industrija Oskar Davilla. Novi ministri so že prisegli.

Nasprotstva v Ženevi

glede garancije, zaštite in razorožitve

ŽENEVA, 13. Po zadnji plenarni seji Društva narodov se je zanimanje obrnilo na delo komisij, ki imajo izvršiti gotove naloge v smislu zadnje ženevske resolucije.

Posebno zanimanje vzbuja razprava v tretji komisiji o garancijskem paktu, o vprašanih zaščiti in o razorožitvi. Tako je včeraj v nadaljevanju generalne debate te komisije govoril najprej urugajski delegat Guani, ki se je izrekel proti garancijski pogodbi, ki bi v Južni Ameriki radi velikanskih razdalj ne imela nobenega pomena in to niti v obliki posebnega dogovora med državami latinske Amerike: pač pa je Urugay za obvezno razsodišče.

Izmed neutralcev je Branting v imenu Švedske izjavil, da pristaja sicer na pakt za gospodarske sankcije, medtem, ko se njegova država ne more obvezati, da bo podpirala kogarsibodi z orožjem.

Nato je minister Duca izjavil, da je Romunija predvsem miroljubna država. Garancijski pakt da sicer ne daje zadostnega jamstva, vendar pa da bo Romunija sodelovala pri vsakem načrtu, ki bi mogel dovesti do razorožitve. Vprašanje sankcij — je nadaljeval Duca — se mora zelo natančno proučiti. Sistem razsodišča brez sankcij je brez pomena. Podlaga za vsako pogodbo mora tvoriti pakt Društva narodov, kateri pa žalibog ne pripadajo še vse države.

Po nekaterih pripombah danskega zastopnika Muncha je bila seja zaključena. Minister Duca, ki je — kakor znano — predsednik tretje komisije, zapusti danes Ženevo. Za časa njegove odsotnosti bo vodil razprave te komisije grški delegat Politis.

Kumanudi — načelnik jugoslovske delegacije v Ženevi

BEOGRAD, 13. Po odhodu ministra Markinkovića iz Ženeve je bil imenovan dr. Kumanudi za predsednika jugoslovske delegacije na zborovanju Društva narodov.

NEMSKI PROTEST RADI ODLAGANJA amnestije v Porurju

BERLIN, 13. Kakor poroča «Deutsche Allgemeine Zeitung» je nemško poslanstvo v Parizu po nalogu državne vlade ušlo na francoskem zunanjem ministrstvu protest, ker ni še bila izvršena amnestija za nemške jetnike v ruhrski kotlini. V imenu francoske vlade je ravnatelj političnega oddelka izjavil, da se bodo določbe londonskega zapisnika v najkrajšem času izvršile.

PRED UDEJSTVITVILJO DAWESOVEGA NACRTA

PARIZ, 13. Reparacijska komisija bo še tekom prihodnjega tedna določila osebnosti, ki bodo potem imenovane v gotove komisije, ki se bodo ustanovile, ter bo sprejela nekatere sklepe za udeležitev Dawesovega načrta.

Mednarodni dijaški kongres

VARŠAVA, 13. Danes je bil otvorjen drugi kongres mednarodne dijaške zveze v prisotnosti članov vlade, parlamenta, diplomatskega zbora in 350 delegatov visokošolske omladine, ki zastopajo trideset narodov.

Štirideset japonskih mornarjev utonilo

TOKIO, 13. V Jokasuki je med silnim viharjem padel rešilni čoln oklopnice «Nagata» na neko barko, polno mornarjev. Oba čolna sta se potopila in 40 mornarjev je pri tem našlo smrt v valovih. Druga težka nesreča se je zgodila v Kaiki, kjer je skočil s tira ekspresni vlak in se prevrnil. 9 oseb je bilo ubitih, 20 pa ranjenih.

Pismo iz Jugoslavije

LJUBLJANA, 11. sept. 1924.

Nismo še pred sklicanjem skupščine in že se dneвно množe glasovi, da nas čaka skorajšnja vladna kriza. Zlasti beograjsko opozicijsko časopisje zna mojestrsko razširjati te vesti, pa čeprav ni pravzaprav za nje nobenega pravega vzroka. Nobena stranka vladnega bloka se ne kuja in tudi Radić še vedno govori, da je treba sedanjo vlado podpirati. V svojem zadnjem govoru v Prelogu in Medjimurju je Radić to jasno poudaril.

Ampak opozicijsko časopisje pravi vseeno, da mora priti do izpremembe in deloma so te napovedi tudi upravičene.

Sedanje vladne stranke veže bolj negativni ko pa pozitivni program. Iz želje, da ne pride do vlade Pašića in Pribičevića, je bila stvorena sedanja koalicija. Destrikat je sicer taka negativna želja močnejša vez od vsake pozitivne. Toda za dolgo dobo ne zadostuje, zakaj počasi se pozablja na starega nasprotnika in polagoma postajajo vedno bolj vidna nasprotja, ki zajajo med zavezniki. Baza za ta nasprotja pa nikakor ni majhna. Spahovci nazirajo na politiko popolnoma drugače ko radićevci in stališče Jugoslovskega kluba je čisto drugo, ko pa stališče demokratov. Vrh tega učinkuje zelo možnost, da se sedanji zavezniki pogledajo pri volitvah v oči kot nasprotniki. Vzroka torej dovolj za izbruh kriz in odkritega boja. In na to spekulira opozicija. Zlasti pa misli opozicija, da so njeni računni pravilniki zato, ker so se v zadnjem času že pojavila vprašanja, v katerih si vladne stranke niso edine. Tako so demokrati sicer pri-

pravljani, da dovolijo Hrvatski v okviru ustave čim večjo avtonomijo, toda glede zunanje politike in glede vojske ne morejo in nočejo pristati na nobene koncesije. Radić pa je že postavil zahtevo o posebnem hrvatskem ministru in v javnosti so prišle tudi vesti o drugi Radićevi zahtevi, da morajo vojniki služiti v svojih rodnih oblastih. Ta zahteva pa ni samo nesprejemljiva, ampak naravnost indiskutabel.

Pa tudi zahtevo o hrvatskem ministru je vlada odbila in zahtevala, da vstopijo radićevci v vlado. Dne 14. tega meseca se bo vršila v Zagrebu plenarna seja HRSS, na kateri pade o tej stvari odločitev. In ker bo imel tedaj Radić velik vlog, računa opozicija, da ga bo Radić zopet enkrat polomil in da bo govoril stvari, da bo moralo priti do preloma med demokratimi in Radićem. S tem pa bi bila ustvarjena možnost za novo vladno kombinacijo. Po radikalnem mnenju bi bila ta kombinacija sledeča:

Ker so vse dosedanje vlade nepomirljive do Pribičevića, bi radikali pretrgali zvezo z njim. Ker se je pri zadnji krizi pokazalo, da uživa Ljuba Jovanović v sedanjih vladnih krogih zaupanje, bi osvobodil radikalni klub njegovo tezo in vstopil v koalicio z demokratimi, Jugoslovskim klubom in eventualno še z drugimi skupinami (Spahovci, zemljoradniki (?) in narodnimi manjšinami). Z drugimi besedami, sedanja vladna koalicija bi se izpremenila samo v toliko, da bi bili radićevci zamenjani z radikali Jovanovićeve orientacije. Da bi pa bilo ohranjeno edinstvo stranke, bi postal po imenu šef vlade Pašić, ki bi pa takoj zatem, ko bi bila njegova rehabilitacija izvršena, odstopil svoje mesto Jovanoviću.

Ne da se tajiti, da bi taka kombinacija bila na splošno zelo simpatična. Toda ustvariti bi se dala le težko. Če bi izpadel iz vladne koalicije Radić, potem bi Zagreb smatral novo vlado kot protihrvatsko in vse prednosti sedanje vlade bi bile zaigrane. Hrvatsko-srbski sporazum bi bil zopet pokopan in dobili bi samo poslovno vlado, ki ne bi predstavljala vseh treh plemen. Zato bi bila idealna rešitev samo ona, ki bi ohranila Hrvate v vladi.

Vstopiti bi morala v sedanjo vlado Jovanović i Radić in potem bi bil dosežen najboljši izhod. Ta izhod je seveda za enkrat še zelo neverjeten. Tako zelo je razkričan Radić med Srbi, in zlasti med radikali, da vpliva že sama beseda Radić izvalno. Na drugi strani pa se je tudi Radić potrudil, da je ustvaril tako napeto ozračje, da bi le težko sodeloval v čisto nacionalni vladi, kakor bi se brez dvoma preje omenjena vlada smela imenovati. Ta zadnja kombinacija zato odpade in ostane samo ona z Jovanovičem.

Pa tudi ta ima svoje težave. Kaj če Radić ne naredi radikalom tega veselja, da bi 14. t. m. napadel monarhijo, našo zunanjo politiko in vojsko? Kaj če bo Radić na splošno začudenje govoril pametno in trezno? Kaj če bo nalašč govoril tako, da bo uničil vse kombinacije radikalov? Tudi to ni izključeno in potem je ustvarjen nov položaj in sedanja vlada je utrjena tako, da nima pravega vzroka, da sili k svoji izpopolnitvi. Štirinajsti septembra more prav lahko prineti to presenečenje, da se bo Radić izjavil za formalen vstop njegove stranke v vlado in če se izjavi pod pogojem, da se sedanja vlada ne razširi, potem se mora Davidović skoraj odločiti za sprejem njegovega pogoja. Jasno je namreč tudi to, da se more Radića nadomestiti ali bolj iskreno povedano: vreči iz koalicije samo tedaj, če je dal Radić za to tehten povod. Če bi se ga pa brez potrebe in brez vzroka vrglo iz vlade, če bi se njemu reklo, črnc je opravljal svojo dolžnost, črnc lahko gre, potem bi se s tem samo utrdilo Radićevo stališče in tudi njegov najbolj odločni nastop bi bil upravičen. Ni pa treba še posebej naglašati, da bi bil v tem slučaju prepodobni sporazum s Hrvati za vedno pokopan. Vsed tega je ugodna dovršitev opozicijske kombinacije odvisna od Radića in zato ji manjka sila.

Kombinacija radikalov je zakasnela. Ko se je vršila še seja glavnega odbora radikalne stranke, ko še ni bila imenovana vlada Davidovića, tedaj je bila zmaga te kombinacije zasigurana. Toda takrat je bila Pašićeva volja močnejša in tedaj se ni poslušalo Jovanovića. Danes so vse prednosti, ki jih je prinašal pravočasni sprejem Jovanovićeve teze, zaigrane.

Toda eno realno stvar ima na sebi vendarle sedanja radikalna kombinacija. V sedanji vladi so Srbi pre slabost zastopani in to čuti vsak. Izpolniti sedanjo vlado s srbskimi politikami, mora zato biti težnja sedanje vlade. Ampak to ne gre tako lahko. Bivši opozicijski blok nikakor ni tako dobrodušen, da bi uresničil radikalno kombinacijo zato, da bi rehabilitiral radikalno stranko. Nasprotno je gotovo, da bo zahteval nekaj glav in da je vstop Jovanovića v vlado mogoč le, če žrtvuje radikalna stranka nekaj svojih ljudi.

Nobena stvar se ne zgodi nakrat in to se vidi tudi v naši notranji politiki in zato ne bodo prišli na svoj račun tisti, ki hočejo že jutri doživeti velike izpremembe. Včasih je dobro ne preveč verovati časopisem, ker si tako marsikdo prihrani razočaranje. Gotovo je le to, da je vedno bolj vidna smer naše notranje politike, da pa vodi ta smer h konsolidaciji je dejstvo in to je končno glavno. O. P.

DNEVNE VESTI

Politični položaj

Vsa politična vprašanja so stopila za hip v ozadje in toliko vladno kolikor opozicijsko. Razumljivo je bilo da strah spričo skrajne napetosti, ki so jo povzročale v zadnjem tednu vztrajne in srdite polemike med fašistovskimi in opozicijskimi glasili. Ta strah se je v teku včerajšnjega dneva znatno polegel in javnosti si je oddehnila besede, ko je prečitala kratka proglasa direktorija fašistovske stranke in vodstva fašistovskih sindikatov, v katerih se pozivajo fašisti k najstrožji disciplini in se svarijo pred izgredi.

Okoliščine, ki so dovele do umora poslanca Casalinija, niso še ugotovljene in se še vodi tozadevna preiskava. Opozicijski listi odklanjajo vsako odgovornost na zločinu in tudi fašistovska glasila se vzdružujejo do sedaj določenih obtožb na naslov opozicije, dasi se kaže nagubnje predstaviti pokojnega Casalinija kot žrtev kampanje opozicije proti vladi in fašizmu.

V ostalem pa kaže vse, da hoče fašizem ohraniti na vsak način hladno kri. Po dosedanjem zadržanju vseh fašistovskih odločilnih činiteljev se da tudi soditi, da nameravajo fašisti novi rimski zločin politično izrabiti proti opoziciji. Koliko se bo to posrečilo, t. j. v koliko bi umor posl. Casalinija znal vplivati na razmerje med strankami in skupinami, ki so si od umora poslanca Matteottija dalje v laseh, o tem se ne da še ničesar reči.

Borzni škandal v Rimu

V četrtek se je v krogih rimske borze razširila vest o velikem škandalu. Zvečer je bil poslovni vodja Maks Bondi & Co. na kolodvoru pri svojem povratku iz Pariza aretirani. Tudi ravnatelj omenjene banke, kom. Fontani je bil oveden v zapore, kjer ga je preiskovalni sodnik potem izprašal. Upravilni listi »Epoca«, ki je baje dobival podporo od Bondija, je bil tudi zaslišan. Vzrok teh aretacij je azijska žar raznašanja vzemirnih vesti na škoda države.

Borza v Rimu je namreč v zadnjih dneh preživljala kritične trenutke najprej radi vesti o atentatu na Mussolinija, potem vsled naznanila, da je pozval kralj Mussolinija, k sebi ter zahteval od njega, da poda ostavko. Pozneje je krožila govorica, da je prišla neka velika turinska banka, ki se je bavila v prvi vrsti z agrarnimi krediti, v plačilne težkoče, dalje, da je bilo ukradenih iz zalog banke d'Italia nad eno milijardo tisočlirskih bankovcev. Borza seveda ni ostala ravnodušna napram tem vestem. Delnice banke d'Italia so padle za 60 točk, one banke Credito Italiano za 40. Ko se je ta kriza razširila tudi na državne papirje, so posegla oblastva vmes. Policija je odredila zapretilo banke Maks Bondija, zaplenila vse knjige ter izvršila omenjeni aretaciji. Baje ima ta škandal širok obseg in se v tem oziru nadaljuje preiskava tudi izven Rima, posebno v Turinu. Dobiček iz teh sleparskih poslov se čeni na več milijonov lir.

Slovenska meščanska šola v Postojni

Čas počitnice se bliža h koncu in stariši, katerih otroci so letos dokončali ljudsko šolo, se vprašujejo, kam z njimi? Takim bodo morda prav prišla sledeča pojasnila.

Naše otroke je treba pred vsem usposobiti za obrt, trgovino in kmetijstvo. Zato govore gospodarske razmere ozemlja, na katerem prebivamo. Smo ob meji države, s katero živimo v živahnem trgovskem prometu, obetava tvorimo zvezo in zaledje velikega trgovskega mesta Trsta.

Kdo je torej bolj poklican in usposobljen posredovati kupčijske in trgovske zveze kakor ravno mi?

In vendar se naši ljudje vse premalo udeležujejo pri posredovanju izvoza in uvoza, izmenjavanju blaga in spedičnem poslovanju.

Nadalje je treba upoštevati, da je našim ljudem pri sedanjih razmerah vstop v državno službo kljub usposobljenosti skoraj nemogoč ali vsaj silno otežen. Redki so naši ljudje kakor bele vrane, ki so ostali po državnih kancelijah! In zankrat tudi ni upanja na zboljšanje tega stanja.

Ce se dostavimo, da je polpolne šolanje na gimnazijah in realnih šolah danes pri pomankanju denarja in slabem gospodarskem položaju za naše ljudi skoraj nemogoče, da je duševnega proleterijata v naši državi čimdalje več, da so takozvani prosti poklici še najmanj prizadeti od vsakokratnega političnega položaja, nam bo popolnoma jasno, da se mora naša naraščaj z vso vztrajnostjo posvetiti obrti, trgovini in kmetijstvu.

Zavod, ki v prvi vrsti služi temu smotru, je slovenska meščanska šola v Postojni, edini zavod te vrste v Julijski Krajini, ki podaja za ključno obrtno trgovsko naobrazbo. Šola ima prednost pred drugimi srednješolskimi zavodi zlasti v tem:

Da omogoča vstop v strokovne obrtne, tehnične, trgovske in kmetijske šole. Upešablja za razna poduradniška mesta pri železnicah in drugih uradih, za delo po pisarnah, pri pošti, pri vojaštvu itd.

Važnost in koristnost te vrste šol se razvidi iz števila teh zavodov po drugih državah. Češka jih šteje na pr. 1500! Postojnski zavod ima še to prednost, da ima četrti razred trgovski značaj, ki omogoča vstop v višje tehnične šole in trgovske akademije. Zlasti govori zanj okolnost, da vsak, ki je dovršil 4. razred, lahko prestopi v višji oddelček učiteljski, s katerih odide po 3. letih študija kot dovršen učitelj. Pompozniti je, da je študij na zavodu omogočen tudi deklicam, ki so dovršile ljudsko šolo,

Otvoritev slovenskih zasebnih otroških vrtcev v Trstu in okolici.

Redni pouk na vseh naših zasebnih otroških vrtcih se prične dne 18. t. m. Vpisovanje se bo vršilo 15., 16. in 17. t. m. od 9—12 predpoldne. Otroci morajo priti v spremstvu staršev ali njih namestnikov ter prinesiti s seboj: krstni list, zdravniško spričevalo o cepljenju koz in o zdravih očeh. Za sprejem v otroški vrtci mora otrok imeti dovršeno 3. in ne sme prekorati 6. leta. Tudi stariši onih otrok, ki so že lansko leto obiskovali vrtce, so naproseni, da se zglasijo v zgoraj navedenih dnevih na dotičnih vrtcih.

Oni otroci, kateri ob času vpisovanja se ne bodo dopolnili 3. leta ali se iz kakršnegakoli vzroka ne bodo mogli vpisati, bodo storili to lahko v prvih treh dneh vsakega meseca.

Toplo priporočamo staršem te naše zavode, kjer so otroci ves dan pod nadzorstvom vrtnaric ter se telesno in duševno krepijo.

Ne v Ameriko brez potnega lista!

Marsikateri se morda bavi z načrtom, da bi se podal preko Oceana brez potnega lista in se naselil v Ameriki. Sledeče vrstice naj pojasnijo, kako se godi v Zedinjenih državah priseljencem brezpotnega lista.

Številne kazni, določene v novi priseljeniški postavi, so naravnost drakonične, če upoštevamo razmerje med prestopkom in kaznijo. Priseljenc, ki pride na primer brez potnega lista ali slišnega uradnega dokumenta v Zedinjene države, je lahko obsojen na dvajsetletno ječo in dodatno denarno globo, ki znaša do desetisoč dolarjev.

Se vedno se pripetijo slučaj, da skušajo priti naši ljudje v Zedinjene države po ovinkih, preko Canade in Mehike, kadar je določena kvota priseljencev že izčrpana. Taki priseljenci kvota ne večni izobčenci, kajti celo po pretoku več let jih lahko zasajo državne oblasti ter jih deportirajo v deželo, iz katere so prišli.

Po prejšnjih zakonih se je lahko priseljenc, tudi če je prišel v deželo nepostavnim potom t. j. brez potnega lista, naknadno prijavi priseljeniškim oblastim ter dobil na ta način vme pravice, vključno pravico, da postane ameriški državljan.

Sedanj priseljenc pa ne bo tega nikdar mogel storiti. Tako prijavi pri oblastih bi imela seveda za posledico le kazensko zasedovanje in deportacijo dotičnega. Sicer pa je več ali manj vsakemu znano, da tak priseljenc ne more dolgo izhajati v tudi državi, kajti povsod, kjer išče službe ozir. dela, se mora izkazati s potnim listom ali slišnim uradnim dokumentom.

Iz vsega tega je razvidno, da je naselitev v Ameriki brez potnega lista tako velik tveganje, da ga ne bo hotel vzeti nese noben trezno misleč človek.

† Danilo Pertot, stud. techn.

Včeraj popoldne je zagrnila zemlja zopet mlado življenje, v Barkovljah so pokopali Danila Pertota, ki mu je bilo komaj dvajset let. V čvrtu mladosti, polne idealov, ga je ugrabila smrt in s cvetjem je mladina obsula belo krsto: šop za šopom belih krizantem, ki jih je prinesla na grob nežna deca; venec, za venec, ki so jih poklonili v spomin svojemu dragemu družinu, tovariši in tovarišice. Barkovlje so videle malo tako lepih in ganljivih pogrebov. Zastopani so bili vsi stanovi, posebno pa dijaštvo, in pa dolga vrsta nedolžne dece in deklet. Krsto so nesli dijaki. Gotovo ni bilo očesa, ki bi ne zarosilo, ko so barkovljanski pevci zapeli v cerkvi »Blagor mu«. Ob odprtjem grobu sta se v imenu dijaštva poslovila od pokojnika zastopnik »Slov. ak. fer. dr. Balkan« in še en drugi visokošolec. — Bodi mu lahka zemlja!

Himen. Danes se poročita člana sentjakobške »Citalnice« v Trstu gca Marija Krečevič in g. Cesar Anton. Novoporočencema želj celokupno članstvo obile sreče.

Danes vsi na veselico k Sv. Ivanu!

S. D. »Adria« vabi na vrtno veselico, ki se vrši na vrtu Narodnega doma pri Sv. Ivanu. Dirkači dosepejo ob 2. in pol uri popoldne k Sv. Ivanu.

Začetek veselice ob 4 pop. Pri veselici poje pevske društvo Kolo in svetoivanski pevski zbor. Svira barkovljanska mladinska godba.

Kolo sreče se bo vrtno, »Kolo« bo pelo pri Sv. Ivanu na vrtu Narodnega doma. »Kolo« z dirkačem bo pridvelo, da čimprej dospe in doseže prvenstvo za Julijsko Krajino. Tekma v vreačah ne izostane, kakor tudi ne brozketma s tremi nogami dveh obel. Ves program se še ne pove. Treba je priti danes k Sv. Ivanu, tam se bo slišal in videl ves program in vzpodbudili bomo našo mladino za nadaljnje delevanje na sportnem polju. Danes k Sv. Ivanu!

Društvene vesti

»KOLO«. Danes brez izgovorov morajo biti vsi pevci pri pevski vaji ob 1. uri popoldne. Vsa društva, ki rabijo prostore na stari policiji, so naprosena, da pošljejo svoje zastopnike na važen sestanek v sredo, 17. t. m. ob 21. uri v dvorano »D. K. D.«.

Ona društva, ki ne bodo zastopana, ne bodo imela več pravice do uporabe omenjenih prostorov. — Upravitelji.

Slov. akad. fer. dr. »Balkan«. Naznanjamo, da se vrši v petek, t. j. 19. t. m. ob 20. uri redni jesenski občni zbor s sledečim dnevnim redom: 1) pozdrav predsednika — 2) čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora — 3) poročilo tajnika — 4) poročilo blagajnika — 5) poročilo arhivara — 6) poročilo odsekov — 7) poročilo društva, razsodišča — 8) odobritev poslovnice — 9) Volitve — 10) Slučajnosti.

Eventuelni samostojni predlogi se morajo priložiti vsaj tri dneve prej. Za udeležbo celokupnega članstva in starešinstva se priporoča. — Odbor.

Planinsko društvo priredi v soboto 20. in nedeljo 21. septembra izlet na Kra. Natančni program bo objavljen v četrtek.

Podporno društvo »Dijalska Matica« v Trstu naznanja, da se vrši 11. redni družbeni občni zbor danes dne 14. septembra ob 10. uri v dvorani Delavskega konsumnega društva pri Sv. Jakobu s sledečim dnevnim redom: 1. Nagovor predsednika, 2. Poročilo tajnika, 3. Poročilo blagajnika, 4. Obračun, 5. Proračun, 6. Poročilo nadzorništvu, 7. Semestorni predlogi, 8. Volitve, 9. Slučajnosti. — Predsednik.

Godbeno društvo na Proseku se tem potom zahvaljuje vsem cenj. društvom in posameznikom, ki so na kakršenkoli način pripomogli k proglavitvi nepričakovano dobro uspelega slavnega dvajsetletnega. Posebno zahvalo izreka slavnemu društvu »Adria« iz Barkovlj, cerkvenemu pevskemu zboru iz Sežane, pevskemu društvu »Zgonik«, pevskemu društvu »Kontovel« s Kontovela in »Hajdrih« s Proseka ter bratskim godbenim društvom iz Nabrežine, Verhovelj, vrlemu glasbenemu krožku iz Barkovlj kakor tudi poštvalnemu prostovoljnemu gasilnemu društvu iz Sežane in Zenskemu združenju, ki je pod vodstvom gospe Gorjup-ove in gdnice Martelančeve vodilo paviljon. Enako zahvalo izreka tudi cenj. dnevniku »Edinost«, »Novicam« in »Malemu listu« za večkratne blagohotne objave.

Končno podpisani odbor zagotavlja, da bo društvo znalo upoštevati iskano naklonjenost in jo ob priliki po možnosti, vrniti.

Ponovno: vsem iskrena hvala in — Bog plačil! — Odbor.

Pevsko društvo »Zvon« na Opatinah bo imelo v soboto 20. t. m. svoj redni občni zbor, ki se bo vršil v pevski sobi z navadnim dnevnim redom.

M. D. P. Trst. Jutri ob 20.30 sestanek v navadnih prostorih. — V torek ob 20. izredna odbovna seja. Potrebna navzočnost vseh odbornikov. — Odbor.

Alkad. fer. društva Balkan. Pevci jutri, v ponedeljek, ob 19. pri DKD.

LISTINCA UREDNOSTVA

G. P. Gustinčič, tehnik se prosi, da se zglati v torek ob 18. uri v uredništvo v zelo važni zadevi.

Iz tržaškega življenja

V znamenju hrive. Tam iz neke napol podre hiše v zakotni ulici Grcada v starem mestu so prihajali včeraj popoldne preko odprtih oken smuljivi glasovi, tako da se je kmalu nabrlo pred hišo vse polno radovednih ljudi. Med tem časom pa je hrup v hiši čezdalje naraščal in ko je dosegel svoj vrh, se je prilovila po strmih lesenih stopnicah vsa raztrgana in razkušana deklica, kmalu za njo pa ves razčapan mož, ki je bil zelea od jeze in pijan žganca. V rokah je držal britve in mahal z ojo po zraku, da so se ljudje iz straha razkropili na vse vetrove. Tudi ona ženska, ki bi morala biti najbolj prizadeta, se je hotela skriti, da bi odnesla zdravo kožo. Toda bistro oko njene seveda za posledico le kazensko zasedovanje in deportacijo dotičnega. Sicer pa je več ali manj vsakemu znano, da tak priseljenc ne more dolgo izhajati v tudi državi, kajti povsod, kjer išče službe ozir. dela, se mora izkazati s potnim listom ali slišnim uradnim dokumentom.

Iz vsega tega je razvidno, da je naselitev v Ameriki brez potnega lista tako velik tveganje, da ga ne bo hotel vzeti nese noben trezno misleč človek.

Pred letom dni se je seznanila s Kalabrežem Franom Borogno, starim 38 let. Mož, ki ima doma ženo in dva otroka, si je znal kmalu pridobiti žensko na svojo stran in tako mu ni bilo težko, da je molzel iz nje denar, katerega si je bila ona prislužila s pranjem perila. Tudi včeraj jo je prišel tak vprašati denar. In ker ga ni imela, je začel nanjo rohneti. Ona mu je seveda odgovarjala. To ga je tako razčelilo, da je zagrabil v stanovanju za britve ter jo z njo potem spodal na cesti teško ranil.

Težka nesreča pri Sv. Mariji Magdaleni. Pred bolnišnico pri Sv. Mariji Magd. se je igral včeraj popoldne z žogo nek 11letni Marijan Samsa, stanujoč v Rocolu — Molino a vento. Med igro pa mu je padla žoga čez ograjo rečne bolnišnice in on je bil žalost. Ko je tako plezal po ograji, se mu je nenadoma spodrsnilo in je padel ter zadobil težke poškodbe. Prepeljali so ga v mestno bolnišnico.

Neresnična obtožba. — »Če ubijeta mojega konkurenta, vaju vzamem takoj v službo...« Politiško oblastvo se je pečalo te dni s težko obtožbo, ki je bila naperjena proti ugledni osebi v našem mestu. Na podlagi strogih preiskav pa se je ugotovilo, da je bila obtožba neresnična, izmišljena in zato sta bila podla obrekovalca aretirana. — Evo poročilo:

V torek dopoldne so se pojavili na policiji trije moški: Ercole Polacco, star 58 let, lastnik društva »Società Triestina di Sorveglianza e chiusura«, stanujoč v ulici XX Settembre št. 18; Pasquale Ciccardi, star 32 let, stanujoč v ulici dei Lavoratori št. 216, in Francesco Greco, star 29 let, stanujoč v ulici della Concordia št. 4.

Ko so stali vsi trije pred policijskim komisarjem, je prvi pokazal s prstom na spremljevalca ter dejal, da sta bila onadva podkupljena od Karla Tizza, ki je bil prej inspektor pri policiji in je sedaj lastnik družbe »Compagnia di sorveglianza, naj ga ubijeta. Komisar je obstal, kajti obtožba je bila po svoji naravi seveda težka. Nato je komisar odstranil Polacca ter ostal sam s Ciccardijem in Grecom, katere je zaslišal.

Oba sta povedala naslednje: Pred letom dni sta šla k Titzu ter ga prosila, če ju vzame v službo kot čuvaja. Tedaj jima je pa Titz odgovoril: »Če ubijeta nekega mojega konkurenta, vaju vzamem takoj v službo, če ne pa lahko takoj gresta, od kod sta prišla.«

Moža sta si takoj mislila, da ju hoče Titz samoubiti, da se prepriča o njihovi poštenosti. Zato sta mu odgovorila, da bi ne napravila tega za vse svet. Titz ju je tedaj odslovil.

Par tednov pozneje sta srečala Tizza na ulici, in on jima je bil zopet namignil, če hočeta ubiti konkurenta. Da bi ju pa še bolj potegnili na svojo stran, ju je povabil v razne pivnice, kjer jima je plačeval, kar sta si želela. Vrhu tega pa jima je še stisnil več stotakov v pest. Tedaj sta se pa končno prepričala, da misli Titz, resno. Zato sta ga tudi vprašala, kdo bi bila žrtev. On je namignil na Polacca.

Tako so potem minili meseci, in nihče ni vedel kaj se kova. Pred tednom dni pa je izvedel Polacco od Ciccardija, kaj se kova za njegovim hrbtom. Zato je šel v torek z obema možema na policijo in naznanil zadevo.

Na policijo je bil poklican tudi Titz in tedaj so se vršila pred vsemi tremi izpraševanja. Titz je trdil, da je nedolžen; onadva pa sta trdila, da je vse res kar sta izpovedala. Vršile so se takoj natančne preiskave, in že pri prvih korakih se je opazilo, da niso razne okoliščine skladne s tem, kar sta točila izpovedala. Pri nadaljnjih preiskavah pa je bilo še vse očitno, da je obtožba brez vsake podlage. Končno pa sta še točila izpovedala, da sta si vse to... izmišlila, da bi se maščevala nad Titzem.

Tako se je torej neprijetna zadeva rešila in podla obrekovalca se nahajata sedaj v zaporu v ulici Coroneo.

Vesti z Goriškega

K zaplembi »Goriške Straže«. Našo včerajšnje vest o trikratni zaplembi četrtkove »G. S.« popravljamo odušno spopolnjujemo v toliko, da je v petek okoli polne podprefektura ustavila nadaljno tiskanje 3. izdaje, da se je pa pozneje, približno ob 2. uri pop., javil v tiskarni policijski agent s sporočilom, da je tiskanje 3. izdaje dovoljeno.

K tej zaplembi pripominja včerajšnja »Voze di Gorizia«, da so goriški novinarji zelo vznemirjeni radi teh neprestanih zaplemb in da se meščani gotovo spominjajo tudi na nedavno zaplembo goriškega tednika »Idea del Popolo«. Ker se je mimogrede nudi v Gorici predsednik Julijske novinarske zveze cav. uff. Dr. Nordio, je osebno interveniral na podprefekturi v svrhu zaščite svobode tiska, toda njegova intervencija ni prav nič zalegla.

General Bencignava v Gorici. V četrtek se je nudi v Gorici, predsednik italijanske novinarske zveze, general Bencignava, ki je gotovo znan našim čitateljem po njegovih antilovanskih čustvih in opozicijskih nastopih proti vladajočemu režimu v rimski zbornici.

Soško hidroelektrično podjetje. Ministrstvo za javna dela je končno podelilo komesijo za soško hidroelektrično podjetje v Solkanu.

Kriza v kanalskem fašizmu. Kakor sploh vse fašistovsko gibanje med goriškimi Slovenci, tako preživlja fašizem v Kanalu ostro krizo. Kar se slovenskega fašistovskega gibanja tiče, moramo omeniti, da je prišla črna srajca med goriškimi Slovenci dočela iz mode in da se oni, ki so jo nekaj nosili, s sramom v duši spominjajo na one čase svoje zablode. Le naj pridno molijo »grevengo!« Kar se pa kanalskega fašja tiče, je bil sibaž že od samega rojstva sem, ker so ga pitali in ga se pitajo z razno neprevajljivo hrano kakor so na primer župani občin Deskle, Banjšice, Ajba, Kal, Auhoivo in komisar občine Ročinj. Saj je znano, da so pomenile zadnje državnozbornske volitve pravi poraz za kanalski fašiz, ki je dobil v Kanalu celih sedem glasov. No in sedaj je dobil kanalski fašiz komisarja v osebi geom. Vito di Maio, ki naj bi vzbudil kanalski fašiz k novemu življenju, toda zaman bo ves njegov trud, kajti ne prekljče k življenju tega, kar je obsojeno na smrt. Kje je pa g. Tazzoli?

Otvoritev poletnega tečaja za drugorodno učiteljsstvo. V četrtek je bil na slovesen način otvoren tečaj o italijanski kulturi za drugorodno učiteljsstvo furlanske pokrajine. Otvoritvi so prisostvovali zastopniki mesta in dežele ter videmskega profesorskega zbora. Tečaj je otvoril prof. Morgurpo. Predvsem je prečital pozdravne brzojavke ministrskega predsednika Mussolinija, naučnega ministra Casati-ja in podtajnika v finančnem ministruvno on. Spoznati-ja, nakaš so sledili njegov in še nekateri drugi pozdravni govori. Nato je povzel besedo posl. odv. Pisenti, ki je držal daljši govor, ki naj bi bil nekak prolog k tečaju.

Iz Vrtojbe. V ponedeljek 8. t. m. smo praznovali v naši občini slovesno postavljanje temeljne kamna za novo cerkev. Namesto dveh svečičkih, ki sta bili pred vojno jabolko razpora in ki ju je vojna popolnoma porušila, bomo imeli sedaj le eno lepo cerkev sredi vasi med obema koncema. Obnovitev ene cerkve odpravi še zadnje ovire, ki so še vedno na potu popolnemu ujedinenju našega obsejnega kraja. Nekateri so se sicer proti temu in z vso strastjo in z vsemi sredstvi nastopili za dve cerkvi, a pamet je zmagala nad strastmi in ideja skupnosti nad malenkostnimi strankarskimi oziri. Prepričani smo, da bo ena cerkev blazilno vplivala na splošno pomirjenje med občani in odpravila iz ljudstva brezahzni in škodljivi puntarski duh, ki je skozi eno stoletje neizmerno škodoval gospodarskemu in moralnemu interesu ljudstva.

Slavnosti so prisostvovali: g. prof. Attems, prefekturni svetnik iz Gorice kot zastopnik političnega oblastva, g. inženir D'Orlando v imenu kr. vzpostavitvenega urada v Gorici z nekaterimi drugimi inženirji, msgr. Valentinčič pa je v imenu knezoandriškega Sedeja v spremstvu večjega števila duhovščine izvršil blagoslovitev temeljne kamna v navzočnosti zastopnikov domačega županstva, šolskega oblastva in številnih vernikov.

Delo vršita obe domači stavbeni zadrugi pod vodstvom kr. vzpostavitvenega urada, ki je že šel in gre občini in podjetju pri tem delu kakor tudi pri vzpostavljanju drugih javnih naprav z veliko brigo in izredno prijaznostjo na prav. Moramo reči, da je njegov načelnik inž. D'Orlando moč, s katerim se da delati in ne zakrknjen birokrat brez srca in z misla za ljudske potrebe. S pričetkom cerkvene stavbe in kanalizacije je vsaj nekoliko odpomagano tudi brezposelnosti v občini.

Po cerkvenem opravilu se je vršila majhna zakuska, ki jo je priredilo gradbeno podjetje za zastopnike cerkvene in posvetne oblasti v občinski dvorani. V medsebojnem razgovoru se je rekla marsikatera beseda, ki bo znala ugodno vplivati v bodoče na razvoj in napredek naše občine.

Iz tržaške pokrajine

Nabrežina. »Javna ljudska knjižnica v Nabrežini« postuje vsako nedeljo od 10—12. ure predpoldne v prostorih bolniške blagajne (na trgu) v Nabrežini. — Knjižnica je bogato založena z raznovrstnimi knjigami slovenske, italijanske in nemške vsebine. Število knjig je letos doseglo 2000, in sicer ne primanjkuje: Romanov, povesti, zbranih spisov, pesnitev, mladinskih spisov, dramatičnih-znanstvenih spisov revij itd. Isto jo tople priporočamo vsemu občinstvu, posebno mladencem in dekletom.

Posebno stariši bi morali gledati nato, — da se njihovi otroci, takoj ko izstopijo iz šole — vpišejo v knjižnico, kjer naj dalje črpaajo lepoto in znanje iz dobrih poučnih knjig. Ljubezen do lepe knjige, pesmi, glasbe in jeza po spoznanju resice: To je znak izobrazbe, je pečat duha, ki naj lesketa na obrazu nekega mladenca in dekleta.

Isto pa naj ne bo mladenci in dekleta v Nabrežini, ki ne bi bil član knjižnice!

Stroški za izposojevanje knjig so neznatni; vpisnina znaša 2 liri, mesečni prispevek 1 lira. V kratkem času izda odbor knjižnice imenitne knjige, katere bo lahko vsak član-ica v žepu nosil.

Pozivamo torej še enkrat člane in prijatelje knjižnice: Pridobivajte novih članov knjižnici! (Iz tajništva.)

»Javna ljudska knjižnica v Nabrežini« razpolaga z več knjigami Dr. Pivkova, katere je izdal »Klub dobrovoljcev v Mirboru« in sicer: 1. Dr. Pivko: »Proti Avstriji«. Uvod. 2. Dr. Pivko: Carzanno I. »Sume«. (7 slik). 3. Dr. Pivko: Carzanno II. »Jablane med frontama« (13 slik in 1 zemljevid). 4. Dr. Carzanno III. »Vulkanška tla«. 5. Dr. Pivko: »Carzanska noč«.

Ker so knjige izrednega vzgojvalnega pomena, opozarjamo vsa društva in posameznike, da jih naroče.

Knjige stanejo s poštnino vred Lir 30. Denar je poslati naprej in sicer na naslov: »Javna ljudska knjižnica v Nabrežini Aurisina«.

Štirirazredna deška meščanska šola v Postojni. Šolsko leto 1924-25 se bo pričelo dne 1. oktobra. Vpisovalno se bo dne 26. in 27. septembra od 8. do 12. in od 14. do 16. ure. Dne 29. oktobra 30. septembra se bodo vršili izpiti.

K vpisovanju morajo nanovo vstopajoči učenci priti v spremstvu staršev ali njih namestnikov in predložiti zadnje šolsko izpisečevalo ter rojstni list.

V prvi razred se sprejemajo učenci, ki so z dobrim uspehom dovršili peti razred ljudske šole in dopolnili 11. leto starosti. Glede občin predpogojev so dovoljene olajšave potom izpiti. V višje razrede se ob zadostni predizobrazbi in primerni starosti more vstopiti potom izpiti, ki se razteza čez vso učno snov predločenih razredov meščanske šole. V četrti razred, ki je osnovno splošnega, posebej trgovske značaja, se sprejemajo učenci, ki so dovršili meščansko šolo, ali potom izpiti tisti, ki dokazuje enakovredno predizobrazbo. V vseh slučajih znaša izpraševalna pristojbina 24 liri.

Pod enakimi pogoji se sprejemajo tudi deklice hospitanke. — Ravnateljstvo.

Vesti iz Istre

Iz Ricmanj. 12. oktobra priredi pevsko-bralno društvo »Slavec« slavnost ob priliki 25-letnice, ki bi se morala vršiti lansko leto, a se ni radi razmer, ki so vladale tedaj pri nas. Sudevanje sta nam obljubili že dve društvi, drugo pa, ki mislijo sodelovati omenjenega dne, prosimo, da nam javijo pesem, s katero bi nastopila.

Nastopijo najbrže tudi stari pevci, ustanovitelji »Slaveca« s par zbori.

SPORT

S. K. »Primorje«, Gorica — »Skaša«, Ajdovščina. (2: 1).

V ponedeljek dne 8. t. m. se je vršila prijateljska nogometna tekma med »Primorjem« in »Skašom« v Ajdovščini ob precejšnji udeležbi občinstva. Točno ob 15. 45' sodnik naznanil začetek. »Primorje« preide k napadu, kateri konča v off-side. Sledi nesigurno podajanje žoge, katere nato po lepi kombinaciji notranjega napadalnega trija »Primorja« konča ob 15. 50' v vratih »Skaša«. Ob 16. kot v prid gostom, katerega vratar »Skaša« spremeni v novi kot, ki ostane neizrabljen. Nato se je vršila igra v območju »Skaša«, le tu in tam kakšen nameravan napad domačinov, katerega pa obramba »Primorja« odvrne. Ob 16. 6' sledi prosti strel proti domačinom, pa ga vratar dobro ubrani. Domači igralci preidejo v napad ter prisilijo goste v kot, ki je pa brez uspeha. Sledi napad gostov, kateri je izrabljen od levega krila, ki zabije ob 16. 9' krasen »goal«. Ob 16. 15' lep »cross« levega krila gostov, nato strel na vrata, katerega vratar dobro ubrani ter zavrne žogo, katere se kmalu nato polasti leva zveza domačinov in zabije ob 16. 23' neubranljiv goal. Kmalu nato polčas.

Sodnik naznanil pričetek drugega polčasa s 3' zamude. Napadi z ene in druge strani. Igra se malo težko. Nato v kratkem času več kotov, ki so pa brez uspeha. Sledi prosti strel proti gostom, katerega vratar ubrani. Gostje preidejo v napad, ki

sultatom 4:0 za Olymp. Drugo poluvremeno za-
počima u vrlo živom tempu, te je bilo zbilja
lepih momenata na jednoj i drugoj strani.
Opažala se jasno kod Adrie, da imade obrana
znatan plus u igri od navale, koja se pred
goalom pokazala nemoćnom u pucanju. Doma-
ćoj momčadi uspije, da potrese i u drugom
poluvremenu vrata Adrie 4 puta, tako te svr-
šava ova lepa igra sa rezultatom 8:0 za
Olymp.

U pet sati stupe u igralište burno pozdrav-
ljeno Hasena družine S. K. Adrie i S. K.
Olymp. Iza pozdrava i izmjene cvijeća zapo-
čima sama igra.

Igra započinje u vrlo živom tempu, te se od-
mah na početku opažala velika nadmoć do-
naće Hasene, koja svojim krasnim kombina-
cijama a što više silnim šutevima na goal ne-
prestanto ugrožavala protivnička vrata. Već u
prvoj minuti pada prvi goal, te se redaju je-
dan za drugim, tako da svršava poluvremeno u
velikoj premoći domaće družine sa rezultatom
8:0. U drugom poluvremenu uspije domaćoj
družini da scoreta još 9 puta, a Adrii uspije po
svoj iza goalmanice najboljoj igračici levom
krilu da spasi čast, te zahije 2 goala Olympi-
jašicama. Igra svršava sa rezultatom 17:2 u
korist Olympa.

Sudac g. Stojan Kuhar, naš jedini ispitani
sudac u Julijskoj Krajini po Ceskom svazu Ha-
zene.

Unatoč visokog rezultata valjda konstatir-
ati, da je Hazena družina kao i nog. momčad
S. K. Adrie ostavila najbolji utisak. Uvereni
smo, da će hazena družina kao i nog. momčad
racionalnim treningom, kao i odigravanjem
utakmica sa jačim družinama resp. momča-
dima postići doljučnu jakost.

Svakako je hazena družina u ovo kratko
vremeno opstanka popela se do zamjerne
visine, te na njoj je da discipliniranim trenin-
gima, postigne veću rutiniranost i tehniku.
Na našim je sportašicama i sportašima, da
podignu naš mladi sport u Julijskoj Krajini,
složnim radom i bratskom ljubavlju između
naših klubova, do visine, da čemo se moći do-
mala takmiti i sa stranim družinama resp.
momčadima.

M. D. Z. — Rojan. Danes tečno ob 10. uri
se snidejo člani pred cerkvijo.

Točno ob 13. uri vsi nogometaši M. D. Z. na
igrišče Viale Regina Elena. Vršsi se namreč na-
povedana tekma med drugo četo Associazione
Calcio — Roiano in M. D. Zarjo — Rojan.

Gospodarstvo.

VINOGRADNIKOM V RAZMISLANJE.
Trgatev se bliža. S težkimi skrbmi je vino-
gradnik pričakuje, ker večno deževje ne obeta
nič dobrega. Vsed prizadevanja strokovnih
čapsov za kasno trgatev in vsled lastnih iz-
kušenj v zadnjih letih, bi precejšnje število
naših vinogradnikov se rado počakalo s tr-
gavijo do srednje oktobra. To bi bilo letos po-
trebno; ali Bog ve, če bo letošnje spremenljivo
vreme to dopuščalo. Vsed pomanjkanja soln-
nih dni grozdje ne zori in vsled vlaže začne
gniti. Teško mi je letos priporočati kasno tr-
gatev, ker se bojim, da bi s tem lahko več
škodil kakor koristil. Vsekakor je letos odlašanje
s trgavijo "riskantna loterija", ker z odlaš-
anjem trgatev, mnogo tvegamo — mnogo
lahko pridobimo, ali pa tudi lahko mnogo zgu-
bimo. Nekateri bodo tvegali in čakali; drugi
pa bodo kmalu potrgali, ker si bodo mislili,
da je boljši vrabec v roki kakor golob na
strehu.

Vsed velike vlaže bo letos gotovo mnogo
gnilega grozdja. To grozdje bodo morali oni,
kateri hočejo s trgavijo počakati, poprej po-
trgati, ali pa očistiti s škjarjami. Onim pa, ki
bodo v kratkem trgali, toplo priporočamo,
da ob trgatvi ločijo gnilo grozdje od zdravega.
Iz gnilega grozdja je mogoče napraviti tudi
zdravo vino, če se pri pravi mošta rabi me-
tabisulfit in umetni kvasce. Če je grozdje gnilo,
se mora mošt takoj ocediti od tropin in nika-
ker ne sme povreti na njih.

Za vrenje mošta je najprimernejša začetna
toplota od 12—14 °C. Potem se ta toplota
vsled kipevanja zviša na 24—30 °C. Ob tej to-
ploti je vrenje najbolj burno. Če je začetna
toplota nižja, mošt prepočasno vre; če je pa bolj
visoka, prekorači kipeči mošt gorimcnovano
toploto, kar je za kipevanje zopet škodljivo.

Glede vprašanja, ali naj naši vinogradniki
pokipijo bela vina na tropinah, ali ne, pripo-
ročam, zlasti vinorejcem v vipavski dolini, da
se držijo sledečega navodila: Če je bilo grozdje
popolnoma zdravo, pusti mošt toliko na tropi-
nah, dokler je kipeči mošt ne dvigne. Dvignjene
tropine pa večkrat potisni z leseno grabljico
pod mošt. To je potrebno, ker se dvignjene
tropine rade na površini skisajo in porjavje.
V slučaju pa, da je bilo grozdje gnilo, pa —
kakor sem omenil — nemudoma odtoči mošt
od njih.

Mošta nalij v sode in puščaj jih 1/2o prazne.
Na veho natakni kipelelo piliko in ne daj se
zapeljati od starokopitnežev, ki trdovratno
vztrajajo pri svoji nes pametni navadi in napol-
nijo sode z moštom do vrha, da potem kipeči
mošt bljuva pene iz sode. Te pene, ki obstojajo
po večini iz neštevilnih milijonov kipečnih gli-
vic, ki so za vrenje neobhodno potrebne, tr-
dijo nekateri da so "strup", ki mora iz vina
ven.

Zelo priporočam naprednim vinogradnikom,
da za kipevanje mošta rabijo umeten kvasce.
Uporaba tega kvasca je zelo koristna, ker
upliva zelo povoljno na kakovost vina in po-
spešuje njihov okus in čistost.

Končno omenjam, da italijanski zakon, ki je
pri nas že v veljavi, ne dovoljuje pod nobenim
pogojem dodavanja sladkorja v mošt. Ta točka
vinskega zakona težko zadene naše vinograd-
ništvo, ker je ob slabih letinah pri nas pobolj-
šanje mošta s sladkorjem zelo potrebno.

Just Ušaj, vinotehnik.

Književnost in umetnost

KNJIGE GORIŠKE MATICE ZA L. 1925.
Alojzij Carli-Lukavič: Zadnji dnevi v
Ogleju. Izviren roman iz petega stoletja. Pri-
redil Joža Lovrenčič. Naslovno stran risal
Maksim Gaspari. 120 strani.

To je druga knjiga, ki jo je izdala kot knjižni
dar Goriška Matica in jo bo razposlala svojim
članom z drugimi knjigami vred. Kdor kupi ro-
man posebej, ga dobi po vseh knjigarnah po
L. 3,80 za izvod.

Roman, ki ga bodo dobili čitatelji v roke,
je izšel že pred nekakimi tridesetimi leti izpod
peresa svetlociškješkega župnika Alojzija Carlja
ki je bil priden in uspešen pisatelj. Roman je
že tedaj žel občo pozornost in dr. Lovrenčiča
ter Goriško Matico moramo le pohvaliti, da je
predelala in zopet objavila ta že pozabljeni
in ljudstvu tako dobrodošli roman, ki je zani-
mivo že radi tega, ker je to prva lepovslovna
proza, ki je bila napisana v našem Primorju.
Po svoji vsebini sega roman daleč nazaj v
(Dolge na IV. strani).

Mici Kreševič

Anton Cesar

poročena

Trst, 14. septembra 1924.

Mali oglasi

UREDNIK išče zračno in svetlo sobo (s hrano)
pri mirni družini v bližini tiskarne Edinost.
Ponudbe na upravnništvo pod "Mir". 1140

SAMOSTOJNA šivilja se, radi pomanjkanja
znanja, priporoča cenjenim gospod za šiva-
nje na domu. 1153

BABICA, avtorizirana, sprejema noseče.
Zdravnik na razpolago. Dobra postrežba.
Govori slovensko. Tajnost zajamčena. Sla-
vec. Via Giulia 29. 968

SLOVENSKA brivnica, Piazza Oberdan, se
priporoča cenj. občinstvu. Sasko in Ivančič.
1082

GLASOVIRJE v vsakem stanju popravlja,
uglašuje, kupuje in cenj. Pečar, Trst, Via
Molina a vento 5, III. 7

FOTOGRAFIČNI atelier s popolnim inventar-
jem, dnevnja in električna svetloba, pričišče,
sredina mesta Gorice, se radi boleznai proda
za L. 7000, Millonig, Gorica, Via Casa Ros-
sa 4, gostilna. 1133

PRIZMATIČNE daljnogledje kupuje Giusto
Hirsch, optik, Via Mazzini 36, Trst. 1062

KDOR ZELI V JUGOSLAVIJI popolnoma var-
no in dobičkanosno naložiti denar, naj se
obrne na **Gospodarsko pisarno d. o. z.** v
Ljubljani, Wolfova ulica 1. 36/2

STEDILNIK (spashera) na prodaj. Pripraven
za vsako družino. Krojač, Dane pri Sezani.
1145

G. DOLLAR, Trst, Via Ugo Polonio št. 5
(prej Via Bacchil) Telefon 27-81, uvoz iz-
valne. Velika zaloga papirja za zavijanje, pi-
salnega i. t. d. papirnatih vrečic ter valčkov
raznih velikosti lastnega izdelka. 16

SPREJME SE pošten in dobro izveščani briv-
ski pomočnik. J. Sinkovec brivec Idrija.

PRESA za grozdje, se proda. Čerčolj, prodaj-
alna, Barkovlje. 1155

SOBICA, zračna, se odda gospodu. Via Nicolò
Cigotti št. 100/IV, vogal via Istra. 1156

DEKLE, za pomivanje sprejme gostilna Via
Ghega št. 9. 1164

CENJENEMU občinstvu priporoča svojo do-
broznano krojačnico A. Jug, Trst, Via Udi-
ne 65. 1165

MLADENKI, zdravi in močni sposobni za vsa-
ko delo, iščeta službe pri boljši družini. Po-
jasnila daje krojač v Via Udine 65. 1166

POLJSKI motor za vprego, pripraven za kme-
tijo se proda. Piazza Valle 2, skladišče, levo. 1160

LJUBLJANSKI voziček na vzmeti se proda.
Piazza Valle 2, skladišče, levo. 1161

KOLO (bicikel) se proda. Piazza Valle 2, skladi-
šče, levo. 1162

AVTOMAT za ples prodam tudi na obroke.
Via Udine 20, Bolognesi. 1163

SOBA se da v najem s 1. oktobrom. Rojan, Vi-
colo delle Rose 13/L. 1157

KOZA z mlekom, dobre vrste, se proda. Via
Tesa 30. 1158

MEBLIRANO SOBO in hrano, priprosto, če
mogoče s prostim vhodom in v bližini tiskar-
ne "Edinost", išče gospod. Ponudbe z opi-
som in navedbo cene pod "Oktober" na
upravnništvo. 1159

KRONE Lit. 1,92, goldinarji 5,15. Večje mno-
žine po ugodnih cenah. Via Ponders 6-I. 20

JETIKA

Kašelj, vnetica sapnika, jetika i. t. d. se
zdravijo s "CREOFOSFOLACTOL-OM", ki
je razkuževalno sredstvo prve vrste, po-
spešuje slast in zdravljenje jetike. Izdehuje
ga lekarna "Alla Madonna della Salute",
Trst, Campo S. Giacomo. Dobiva se v
vsaki lekarni.

Tomaževa žindra, superfosfat, kali-
jeva sol itd.
Slamorenzke, navadni plugi in obra-
čalniki, gnojnične sesalke, reporez-
nice itd.
Semena, Cement "Portland", klajno
apno, šape okoličanske in vse druge
kmetijske potrebščine
VAŽNO: Ponudite nam drva zadnje zimake se-
nje in navedite količino, ceno in rok dobave.
Tvrđka D. BOLONIĆ & Co.
Trst, Via Ruffinorta 4.

ZAHVALA

Vsem, ki so ob nenadni, nenadomestljivi izgubi našega nepozabnega,
ljubljenega očeta
JOZEFA PERTOT-A
čustvovali z nami, nas tolažili ter dragemu pokojniku izkazali zadnjo čast
ob spremstvu k njega večnemu počitku, izrekamo, globoko ginjeni, tem
potom svojo najtoplejo zahvalo! Bog povrni!
PROSEK, 14. septembra 1924. Žalujoči ostali.

Najboljši šivalni stroji so

I. R. I. Najboljši material.
Največje izustvo.
Brezplačen pouk v vezenju.
Posebni stroji za šivanje
in vezenje L. 570.—, za-
klopnj s dvomi: predalona
L. 720.—, izbora inosem-
skih strojev po najzmer-
nejših cenah.
Zaloga šivalnih strojev it.
potrebštin
24 Cervellini, Trst, Via G. Carducci 27
Na zahtev se pošljejo ceniki.

Zobozdravniški ambulatorij

Dr CICERO
v privatni kliniki v Postojni
Tehnični ravnatelj **Jak Fridmann**
Vsako delo zajamčeno
Cene zmerne
Sprejema od 9—12 in 16—19
Podružnica: (562)
v Vipavi in v Sv. Petru na Krasu

PODLISTEK

W. Collins:
BREZ IMENA (128)
Roman.

"Skoraj bi prisegel na to, da imamo drug
veter! je rekel drugi. "Koga pa bi to vprašal?
Ah, tu je nekdo. Brodar, kakšen veter imamo?
Zapadnjak kaj ne, a večeraj je pihal juž-
njak, ali ne? Ah ni čudno, gospa Lecount, da
imamo tu izpremembo vetrov, v takšnem pod-
nebnju?" je nadaljeval kapitan in vzeli stolček
na znanstveno stran. "Vi mi boste odgovorili,
da je glavni vzrok električni fluidum v zraku,
opozorili me boste na eksperiment onega zna-
menitega naravoslovca, ki je meril hitrost ve-
like nevihte po letu majhnega peresca. Častita
gospa, jaz se popolnoma strinjam z vami."
"Oprostite, gospod," je rekla gospa Lecount,
vi mi pripisujete znanje, ki ga nimam."
"Ne smete me napačno razumeti, gospa,"
je rekel kapitan, kakor da je preslišal svojo
opazko; "moje opazke so nanašajo na znanstveni

pas. Če me pa prestavite v vroči pas, kjer
piha podnevi veter proti subemu, a ponoči
proti morju, tedaj vam morem podati doka-
zujoč poskus." Sledila je obširna razlaga. Ko
je končal, je stolček romal na drugo stran. Ka-
pitan je umolknil ter jo ljubeznivo pogledal.
"Upam, da nisem bil preobširen, madama?"
je vprašal s svojim iskrenim, nedolžnim gla-
som, ko je hotela prisluškovati pogovoru na
oni strani.
"Jaz strim nad vašim obsežnim znanjem,"
je odgovorila gospa Lecount, ki je začudeno
opazovala svojega spremljevalca, toda še ved-
no brez nezaučnosti.
Zdel se ji je nekoliko prečudalčki celo za
Angleža in tudi nečimeren na svoje znanje.
Toda laskalo ji je, da jo je smatral za učeno.
To je toliko bolj občutila, ker je sicer malo-
kolno uvaževal njeno naklonjenost do znanosti,
ki jo je spominjala usrelega moža.
"Ali ste se pečali tudi z znanostjo mojega
soproga?" je vprašala po kratkem obotavljan-
ju. "To vprašanje, gospod Bygrave, ker se
moreva pogovarjati o plavcih, dastravno sem
zemska."
Kapitan Wragge je bil pač prevedč prevedčen,
da bi se spustil v stroko svoje nasprotnice.

Protirevmatično sredstvo
je LIKER GODINA kakor tudi cachet-
Godina. V rabi je že nad 30 let v slučajih
akutnih in kroničnih boleznin in se izdružuje
v tekoči in trdi obliki v lekarni "Alla
Madonna della Salute", Trst, Campo S.
Giacomo. Naprodaj je v vseh lekarnah.

Županstvo trške občine Ilir. Bistrice
Ker bi se vršil letos po naključju stari
semenj v pondeljek po malem šmarnu, č.
j. 15. t. m. ter novi mesečni semenj na 16.
t. m., se nazzpanja, da se bodeta vršila ob-
semnja skupno v torek, dne 16. septem-
bra t. l.

Privatna klinika Dr. CICERO
Telefon 15 v POSTOJNI Telefon 15
za vse bolezni izvzete nalezljive.
ŽARKI X
Kabinet za električno zdravljenje Laboratorij za analizo
Sobe z eno posteljo in skupne sobe z vsem modernim komfortom:
Termosifone, svetloba, kopeli (561)
Postrežba hitre in ekonomične pomoči, v bližnjih vaseh z lastnim avtomobilom.

Kupimo vsako množino
RUJA (sommacco)
v našem skladišču v Trstu, Via S.S. Martiri 6. - - - -
Za pogajanja naj se interesenti obrnejo na naš urad: Prosta luka 4, tel. 187.
BEHR & Co. nasledniki - TRST

GIUSEPPE SPECHAR - TRST
Via S. Caterina 7, vogal Via Mazzini
naznanja cenjenim odjemalcem, da je prejel
veliko izbero tu- in inozemskega blaga
za moške in ženske obleke po konkurenčnih cenah.
Specialiteta: ANGLEŠKO in ČEŠKO BLAGO. 10

Gelsa Beniamino & Figli
naznanja cenjenim odjemalcem,
da se je preselila s svojimi bo-
gatimi skladišči v velike prostore
v Via Carducci št. 20
(Nova palača zavarovalnice As-
sicurazioni Generali)
STALNA RAZSTAVA.

ARRIBA
čokoladni bonbon proti glistam

Marsikatera gospa misli, da ne dobi v naših skladiščih blaga najboljše vrste.
Nasprotno! Kot pravi blokisti lahko dokazemo bogato izbero svilenine, baržuna itd. itd.

Baržun Chiffon za modne potrebščine po L. 16,90 m.
Baržun Chiffon visok 80 cm, po L. 29,55 m.
Originalni Lundra visok 140 cm, po L. 99,90 m.
Karakul visok 130 cm, po L. 57,50 m.

Volnenine za gospo, blago za moške obleke, bombaževine itd. itd.

Obiščite nas in prepričajte se!!!
Družba BLOCCHISTI MILANESI - Trst
Corso Vitt. Em. III. št. 25 (vogal Piazza S. Caterina)

Zmajal je z glavo ter rekel: "To je preobširno
polje za samouka, kakršen sem jaz. Zivljenje
in delo znamenitih raziskovalcev, kakršen je
bil vaš soprog, gospa Lecount, svariijo ljudi
mojega povprečnega duha, da bi se merili z
velikani. "Ali vas smem vprašati," je nadalje-
val, da bi si pripravil pot v Sea-View-Cottage,
če ste ohranili kakšno znanstveno zapuščino
po profesorju?"
"Njegov akvarij posedujem, gospod," je od-
govorila Lecount ter skromno povesila oči,
in eno njegovih majhnih živali, malo inozem-
sko krotko."
"Njegov akvarij," je vzkliknil kapitan z gla-
som največjega zanimanja. "Njegov akvarij in
njegovo krotko! Tedaj poseduje predmete
splošnega zanimanja in kot član splošnosti sem
zelo željan videti jih."
Njena lica so zardela od zadovoljnosti.
Edino umljivo mesto v tej srzli rezervirani
naravi je bil spomin na profesorja. Ponos na
njegova znanstvena raziskovanja in občalova-
nja, da je bilo njegovo ime znanj njegove de-
žele tako malo poznano, sta bila edina pristna
občutka v njej. Še nikoli ni izpustila tako po-
laskal šlovočni netimernosti kakor sedaj.

"Zelo ste ljubeznivi, gospod," je rekla gospa
Lecount; "ko častite spomin mojega soproga,
ste počastili tudi mene. Stela si bom v čast
pokazati vam relikvije, toda vprašati moram
najprej svojega gospoda za dovoljenje."
Obrnila se je ek gospodu Vanstoneju iz dveh
vzrokov, prvič zato, da bi ga v resnici prosila
dovoljenja in drugič iz ljubosumne nezaučnosti
do Magdalene, ki je napravila nanj vtis. Po-
čakala je nekoliko, da bi ulovila kakšno be-
sedno, toda Magdalena jo je zopet ukanila s
pomočjo onega stolčka. Gospa Lecount je nato
rekla: "Ali vas smem nekaj vprašati gospod?
Gospod Bygrave je eden onih redkih ljudi na
Angleškem, ki vedo ceniti znanstvena dela
mojega umrlega soproga in želi videti moje
plazivce. Ali mu jih smem pokazati?"
"To se razume, Lecount," je odgovoril pri-
jazno. "Vi ste izvrstna ženska in jaz vam z
veseljem izkažem uslugo. Akvarij gospo Le-
count je edini na Angleškem, gospod Bygrave,
in njena krotka je najstarejša krotka na svetu.
Ali hočete priti danes ob sedmih k meni na
čaj? Ali boste pregovorili gospico Bygrave,
da vas spremlja? Moram ji pokazati svojo hišo.
Mislim, da si niti ne predstavlja, kako trdna
je ta hiša."

ono dobo — v peto stoletje, ko je že stal Oglej v precej cvetočem stanju, dasi so ga precej zrahljali razni napadi narodov in notranje državljanske vojne. Stal je ravno na razdobju krščanstva, in paganstva, ko je Kristusov nauk že pridobil premoč nad paganstvom; vendar pa je ljudstvo družila ljubezen do domovine, neizmeren ponos na mesto Oglej in jumaštvo, kadar je bilo treba pogledati smrti v oči, braniti rodno zemljo in zanjo tudi umreti.

Literarni vplivi na pisatelja Carlija so bili romantični, zato srečujemo v romanu poleg nežne materinske in otroške ljubezni tudi čisto ljubezen dveh zaljubljenec, ki ju pa kali zalezovanje tekmeča, ki je po svojem značaju grd človek in ki ga je brezmejna strast pripeljala do tega, da je pozneje postal izdajalec domovine, medtem, ko so oni pošteni Rimljani umirali drug za drugim za domovino. Tudi veje iz pričujoče knjige duh Fabiole in Perpetne, tiste literature, ki smo jo vajeni brati o prvih časih krščanstva.

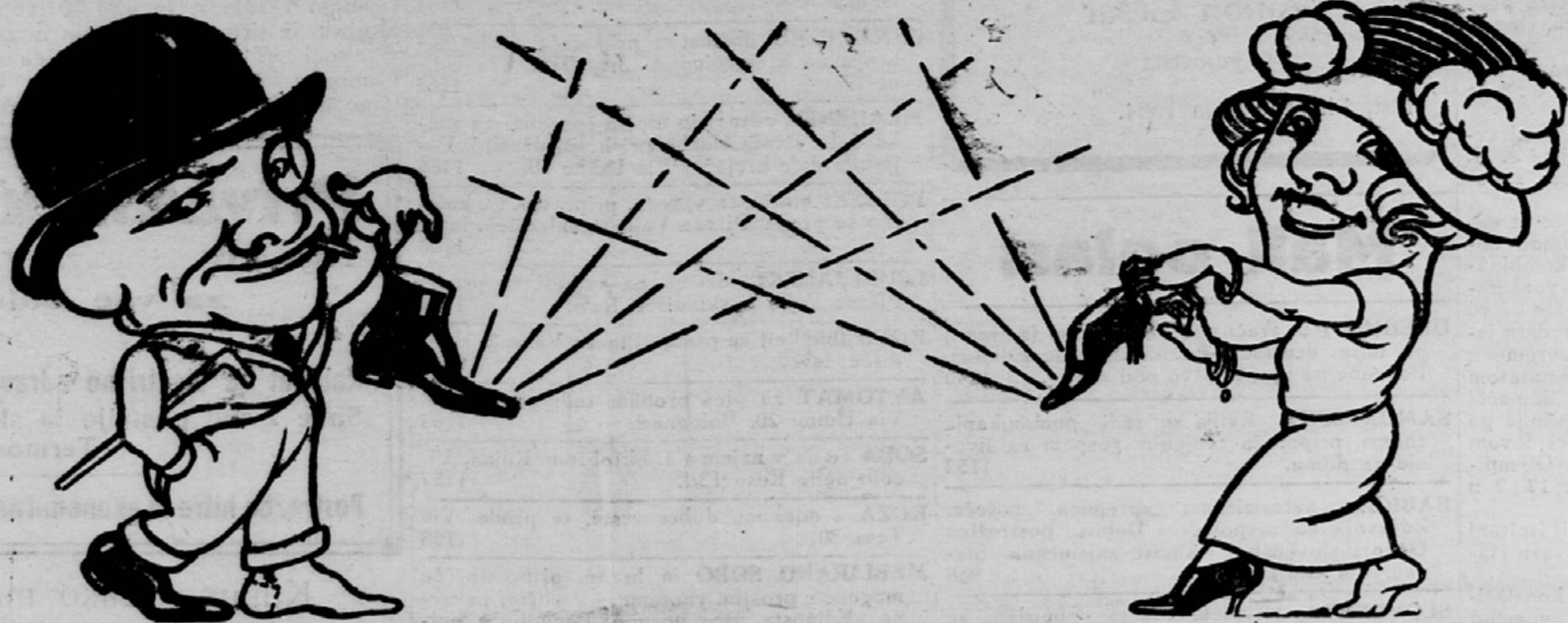
Nit pa, ki preveča knjigo, je silovitost hunskega kralja Atile, in njegovih zaveznikov, raznih barbarskih rodov, ki so se valili iz vzhoda v Italijo in so po poti pustošili in morili vse, kar jim je prišlo pod konjska kopita in pod meč. Oslabljeno rimsko cesarstvo je z vso svojo kulturo in civilizacijo trepetalo brez moči pred divjimi četami. Vsako mesto posebej se je moralo braniti, vsako mesto posebej je padlo. Tako tudi Oglej, ki je bil do tal razdejan. Med njegovimi razvalinami pa se je odigrala drama, ki jo roman že v začetku opisuje.

Nekatera mesta knjige so res krasna, opisi živi, vidi se, da je pisatelj zgodovino tedanje dobe vestno proučeval; on nam slika Atilo tedanje dobe že ženskam udanega slabica, čigar zvezda je potem kmalu zatonila. Knjiga nam ne nudi torej samo zabave, ampak je tudi poučna za vsakogar. Zanimiva pa posebno zato, ker opisuje naše kraje pred davnimi, davnimi časi. Knjiga bo služila kot dobro čtivo našemu ljudstvu in jo toplo priporočamo.

Loterijske številke

izžrebane, dne 13. septembra 1924.

Bari	75	73	66	16	13
Firenze	30	49	80	50	75
Milano	75	66	34	49	71
Napoli	39	21	84	32	74
Palermo	56	55	50	65	25
Roma	5	53	22	20	16
Torino	82	43	42	15	68
Venezia	33	12	25	30	32

Brill

Samo ako bodete rabili Brill, bodo vaši čevlji brez truda in hitro briljantni.

Brill se izdeluje samo iz voska prve vrste.

Brill omehča usnje in potroji trpežnost.

Brill se rabi v najmanjši množini, kar pomenja 50% prihranka na uporabi.

Brill se izdeluje v sledečih barvah: svetlorumena, pomarančasta, rujava, rdeča, črna in bela.

Podružnica: Via Torre bianca št. 12 - Telefon št. 10

Inserirajte v „Edinosti“

Trgovsko-obrtna zadruga v Trstu

registrovana zadr. z omejenim jamstvom
Via Pier Luigi da Palestrina 4, pritličje
Obrestuje navadne hranilne vloge po

5%

Večje vloge, vezane na odpoved po dogovoru.

Sprejem: tudi vloge na tekoči račun
5% v DINARJIH
ter jih obrestuje pod najboljšimi pogoji.

Trgovcem otvarja tekoče čekovne račune
Posoja hranilne pušice na dom.

Daje posojila na poroštvo, zastavo
vrednostnih papirjev ali dragocenosti.

Uradne ure od 9-1 zj. od 1/2-1/2, 6 pop.
Poštno hranilnični račun št. 11.1327. Tel. 16-04.

Tvrdba

Giuseppe Struchel

Trst, Via Mazzini, vogal Via S. Caterina

Velika prodaja ob priliki

BIRME

vseh vrst bele in barvane volne, svile,
bombaževine, kakor tudi nogavic, rokavic,
pajčolanov, cvetic, čipk itd.
— po tovarniških cenah —

Edina velika likvidacija OBUVALA

A. MAYER GREGO

TRST - CORSO GARIBALDI 4
(tik kinematografa Royal)

Najstarejša tvrdba v Trstu. - Ustanovljena leta 1878.

Moderno obuvalo za gospe v vseh vrstah
in kakovosti. - Izbera moškega obuvala.
Velika izbira otroških čevljev in sandalov
za moške, ženske kakor tudi za otroke.

Prave, najnižje cene v Trstu

JUTRI

15.

septembra

Novi tečaj jezikov

ŠOLA BERLITZ

Zasebne in skupne lekcije

Via Torre bianca N. 21 - Trst
Vpisovanja dnevno od 9-21.

PLANINCI!

Naznanjam cenjenim odjemalcem, da
dobijo v moji zalogi zraven drugega
najfinjšega in najnavadnejšega obuvala
kakor tudi trpežnih planinskih
čevljev mojega izdelka, tudi vse tipe
tvrde „ADRIA“, ki je imela svojo prodajalno
v ulici Rettori št. 1. Ti izdelki so priporočljivi
za vse turiste in izletnike. Vse blago je iz
najboljšega usnja.

ČEVLIJARNICA G. Stantig
Trst, Piazza Rosario 5, Trst 535

Najstarejši slovenski denarni zavod.

Tržaška posojilnica in hranilnica

registrovana zadruga z omejenim poroštvom
uraduje v svoji lastni hiši
ulica Torrebiana št. 19, I. n.

Sprejema navadne hranilne vloge na
knjižice, vloge na tekoči račun in vloge
za čekovni promet, ter jih obrestuje

po 4%

večje in stalne vloge po dogovoru.

Daje posojila na vknjižbe, menjice, zastave
in osebne kredite. - Obrestna mera po dogovoru.

Uradne ure za stranke od 9 do 13

Ob nedeljah in praznikih je urad zaprt
Št. telef. 25-67.

NA OBROKE

Moške obroke, izdelane in po meri,
dežni plašči, obuvalo, tailleurs in
ženski izdelki, blago volle, vsakovrstno
perilo itd. itd.

Konkurenčne cene. Najboljši pogoji.

Krojačnica I. reda

Via XXX oktobra 3/I. - Tel. 39-20

Prodaja na obroke.

ARRIBA!

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

Glavnica in rezerve Dinarijev 60.000.000--
Telefon: 5-18, 22-98

PODRUŽNICA V TRSTU

CENTRALA V LJUBLJANI

Glavnica in rezerve Dinarijev 60.000.000--
Telefon: 5-18, 22-98

Obrestuje vloge na vložnih knjižicah po 4%, na tekočih računih po 4 1/2%
vezane vloge po dogovoru. - Prejema DINARJE na tekoči račun in jih obrestuje
po dogovoru. - Izvršuje vse v bančno stroko spadajoče posle.

Podružnice:

GORICA, Brezice, Celje,
Črnaomba, Kranj, Maribor

Najprikladnejša zveza z Jugoslavijo

Blagajna je odprta od 9 1/2-12 1/2, in od 14 1/2-16

Podružnice:

Metković, Novi Sad, Ptuj,
Sarajevo, Split

BANCA ADRIATICA

Ustanovljena leta 1905.

Delniška glavnica Lit. 15.000.000.— popolnoma vplačana.
Glavni sedež: TRST, Via S. Nicolò 9 (Lastna palača).
Podružnice: ABBAZIA - FIUME - MILANO - ZARA.

Eskomptira trgovske menice. Daje predujme na blago, vrednostne papirje.

Jamči italijanske kredite v Jugoslaviji in jugoslovenske kredite v Italiji ter eskomptira tozadevne akcepte.

Otvorja akreditive za nakup blaga. Inkasira menice in račune. Kupuje in prodaja dinarje in druge valute. Izvršuje nakazila v dinarjih na vseh trgih Jugoslavije.

Sprejema vloge v Lirah in Dinarijih ter jih obrestuje najbolje po dogovoru. - Sprejema vloge na vložne knjižice ter jih obrestuje po 4%, netto.